

לפנות ערב אחר תפלת ערבית שהתפללו מבעו"י מפלג המנחה, הרי זה כאילו קויימה החופה ביום והלילה עם היום שלאחריו נחשב ליום שני^{טו}. נמשכה הסעודה ביום השביעי עד לאחר השקיעה, או אף אם נגמרה קודם השקיעה ורק לא הספיקו לברך שבע ברכות קודם השקיעה, אין מברכים לאחר השקיעה^{טז}. גם אם התחילו מקצת ברכות לפני השקיעה אין מברכים את

מקורות והערות

וכל זה לענין אמירת ז' ברכות, אך לענין שאר דברים הנוהגים בחתן, כעשיית מלאכה ויציאה מביתו, ראוי לחוש לדעת הכנ"י ולחשוב הז' ימים מהלילה הבא, ובפרט אם גם היחוד היה בלילה. וכ"כ ביבי"א הנ"ל שם בסוף הסימן. וכתב שם עוד, דאף לענין תחנון יש להקל בזה.

[ונראה עוד דגם לענין מ"ש הגו"ר הנ"ל [דחשבינן ז' מעת לעת], המחמיר כדבריו לחומרא במקום האפשרי, תע"ב, וכמו כן יש להקל לענין תחנון בכה"ג, וכמ"ש בשע"ת אור"ח סי' קלא ס"ק יד ובמ"ב שם ס"ק כו. וכ"כ שלחן הטהור הנ"ל, ודלא כהגהות מהרש"ק על פרמ"ג בא"א סי' קלא ס"ק י"ב שכתב להחמיר ולומר תחנון באופן כזה, וכ"כ להחמיר גם הערוה"ש בסע' י"ז. ובמק"א כתבתי, דאם החתן ינהג להחמיר במלאכה כדעת הכנס"י או הגו"ר, וכמו שכתבתי בפנים במו"ה כאן דראוי להחמיר, אז יש להקל גם בתחנון אך לא זולת זה. [הערה: כל זה כתב המחבר במהדורות הקודמות. ואולם לאחר מיכן חזר בו וכתב שהגו"ר מעולם לא נתכון לומר דז' ימים הם מעל"ע. עי' עכ"ז בהוספות שבסוף הספר. ולפי"ז אין מקום לכל הכתוב כאן]].

טו. יבי"א ח"ה סי' ז ודלא כרב פעלים ח"ג אהע"ז סי' י, דספק ברכות להקל.

אוצר החכמה
112070

טז. גו"ר שבמו"ה יד, הו"ד בחידושי רע"א, פ"ת ס"ק יב, ושע"ת אור"ח סי' קפח ס"ק ז, ועוד הרבה אחרונים כולם פה אחד. וכן המנהג פשוט בירושלים שאין מברכין, כמו שכתב השער המפקד הו"ד בנתיבי עם (אבו רביע) ע' שכט, ודלא כשער המים שם שפסק לברך בלא שו"מ. וכ"כ במאסף אוצרות ירושלים חלק לב סי' תסג בשם הגה"ק ר' יואל מסאטמר שליט"א. ויע"ע לקמן סוף מו"ה כא, דטועים הם המברכים אז באמצע הסעודה לפני השקיעה. ויע"ע בשו"ת האלף לך שלמה סי' קז. ואף דהם נקטו בלשונם שאין לברך משחשיכה, כתבתי במקום זה, לאחר השקיעה וכנ"ל במו"ה יא, ודלא כספר בין השמשות פרק י סע' יא, שמיקל לברך בביהש"מ של מוצאי שביעי, יעו"ש. וביבי"א ח"ה סי' ז מתיר לברך בביהש"מ של מוצאי שביעי, אם היחוד שאחר החופה היה בלילה. ועכ"פ אין להקל אז יותר מ' 17 דקות

הנותרות לאחר השקיעה". דבר זה אמור גם לסעודת שבת שנמשכה ללילה אף שאומרים אז רצה י".

ד אם מחמת כל סיבה שהיא לא נעשו סעודות עד הימים האחרונים של שבעת ימי המשתה, או אף אם לגמרי לא נעשו שום סעודות עד עבור ז' ימי המשתה, כגון שנחלה החתן י", או שהחתן והכלה היו בדרך וכו', או שהכלה פרסה נדה לאחר החופה יט* ובין שהתחילו את ימי המשתה בביתם לפני הנסיעה, ובין אם לא התחילו, בכל זה אין מברכים שום ברכה כעבור

מקורות והערות

לאחר השקיעה, וכמ"ש בספר ביהשם"ש הנ"ל. וביבי"א הנ"ל, שם בלוח המפתחות כתב עד 13 דקות.

ודע, שבמאירי כתובות ע' 38 [דף ז' ע"ב סוד"ה אע"פ] ומאירי פסחים דף קב ע' א משמע שיכולים לברך בביהשם"ש.

ז. כיון שעבר הזמן, וגם כמו שיצאו הפ"ח באמצע, וכלקמן בפרק ד סע' לו. ולענין אותה ברכה שהתחיל, יעו' שם ובמו"ה קיט.

יח. פשוט הוא. וכ"ה משמעות הפוסקים שיובאו במו"ה פב, וכ"כ הגרש"ק בהאלף לך שלמה אהע"ז סי' ק"ז ובשנות חיים סי' קה, והאורחות חיים החדש סי' קפח ס"ק יב, וכ"פ להלכה הגה"ק ר' יואל מסאטמר שליט"א ואביו הקדושת יו"ט זצ"ל באוצרות ירושלים חלק לב סי' תסג, ודלא כשבט הלוי לידידנו הגר"ש ואזנר שליט"א ח"א סי' לט, שכתב לברך בסעודה ג' שנמשכה לליל ח', דליתא. ובשבט הלוי ח"ג סי' צ"א חזר בו בעצמו.

יט. שד"ח ברכות סי' ג סע' יב, ופאת השדה ברכות סי' ד; ואף שעשו אחר ז' סעודה לבעילת מצוה, אין מברכים, פ"ת ס"ק כא יעו"ש. ולא הרחבתי בדין זה כי בזמן הזה לא נשמע בשום מקום שיעשו סעודה מיוחדת לבעילת מצוה לפני או אחר ז'.

יט*. יביע אומר ח"ה סי' י' אות ט' יעו"ש ובספרו ילקוט יוסף ליקוטי דינים עמ' ס"א סע' י"ח, ובילק"י נישואין עמ' רעח.